

Jutro v Ljubljani

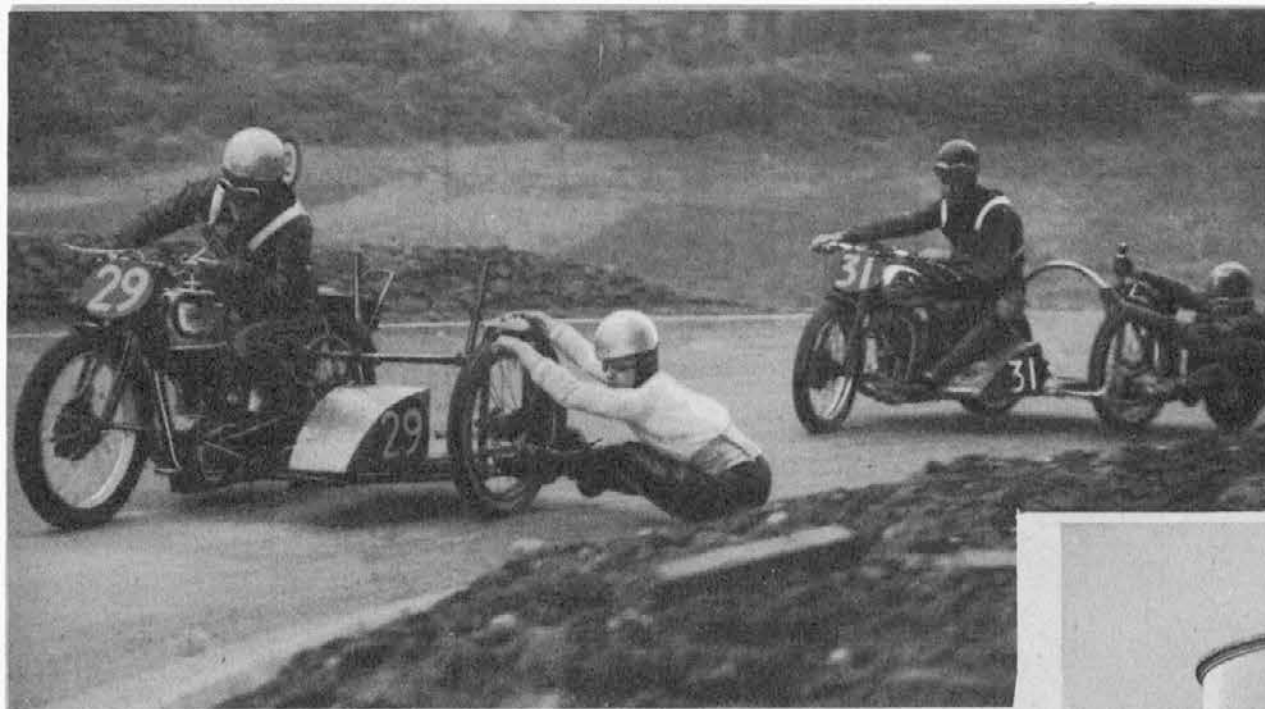
Teden v slikah

20/
I.

Priloga Slovenca in Sl. doma

Vedno hitreje

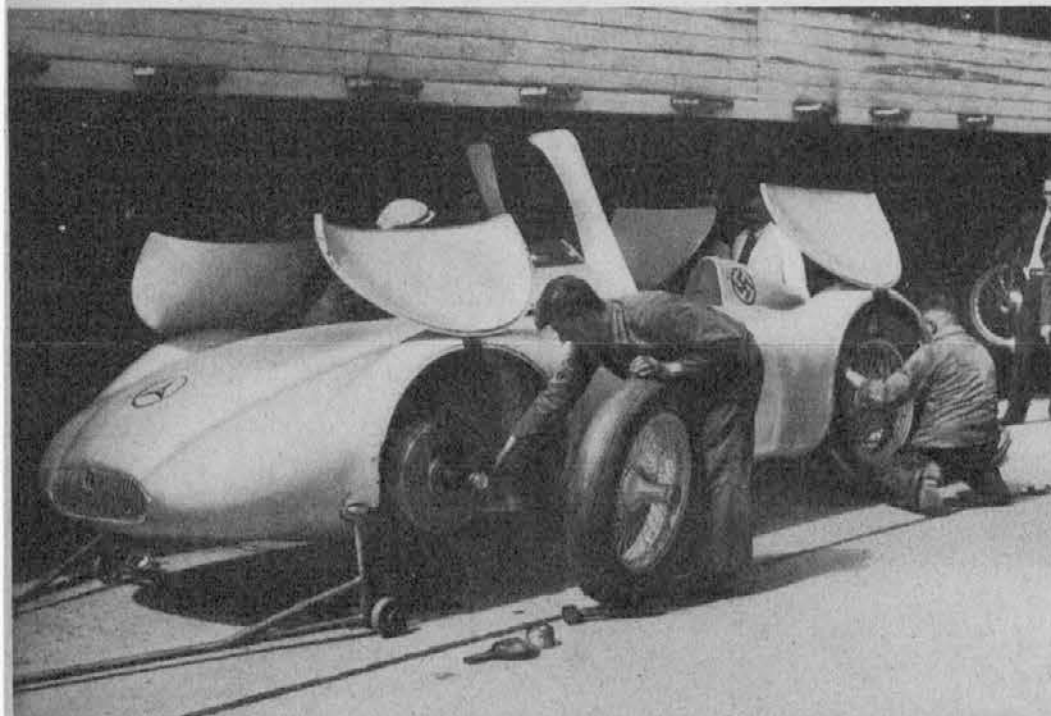
Stari pregovor, da je poraba mila primerno merilo kulture, še vedno velja. Za civilizacijo, ki ima žal s kulturo le malo opravka, pa bi se dalo najti primerno merilo v hitrosti. V najbolj civiliziranih državah vozijo že vlaki s hitrostjo 120 do 150 km na uro, letala prevažajo potnike s hitrostjo 300 km na uro in z nič manjšo hitrostjo se ne napadajo lovski letala v žalostni španski vojni med seboj. Vsak dan nam prinaša nove rekorde v hitrosti, z vsakim dnevom drvi človeštvo hitreje. Bogve, kako se bo ta divji ples končal.

Zgoraj: Angleži so prav posebni ljubitelji dirk, pa najsi bodo konjske ali motociklistične. Prav zato pa je tudi le v Angliji mogoče videti prizore, v katerih motociklisti v blazni hitrosti 120 km na uro zavijajo v ovinke, pri čemer izvajajo spremljevalci v prikolicah vprav vratolomne akrobacije. Nad 30 m prevozi motor v sekundi, medtem ko zavija v ovinek. Zato je razumljivo, da so vozači za primer nezgode zavarovani z jeklenimi čeladami, ki naj obvarujejo pri padcu vsaj glavo.

Zgoraj: V Berlinu je znana dirkalna cesta za avtomobile: Avus. Ta cesta je bila prva cesta v Evropi, ki je bila že v razvojnih letih avtomobilizma nalašč zgrajena za avtomobilске dirke. Še danes služi v te namene. Posebno radi preizkušajo na njej nove dirkalne avtomobile.

Zgoraj: Pred štiridesetimi leti so zaropotali prvi avtomobili. Danes pa grade čudne orjake, ki drve s hitrostjo 200 do 300 km na uro. Dirkalnemu avtomobilu pritrjujejo kolesa.

Zgoraj: Ni še dolgo tega, ko smo v Jules Vernevem fantastičnem romanu občudovali divjo Foggovo dirko okrog sveta, ki se je končala v osemdesetih dneh. In danes? Navadno pismo priroma za letalsko pošto iz Londona čez Brazilijo, San Francisco, Tihi ocean, Hongkong in Afriko nazaj v London v štiridesetih dneh. Na levi: Velika letala, ki vozijo na afriški letalski progji iz Kaira v južno Afriko.

Naslovna stran prinaša izrez stare Ljubljane v Florijanski ulici. (Foto Jankole.)

Ameriške vsakdanjosti

Niti 450 let še ni minilo, odkar je Kolumb iskal Indijo in našel Ameriko. Kljub temu, da je še par stoletij potem, ko je bila Amerika odkrita, bila ta bogata dežela le kolonija in zakladnica evropskih držav, je vendar v tako kratkem času vsaj gospodarsko in včasih tudi po razsodnosti prehitela staro domovino. Iz vseh dežel so se selili tja obupanci, pustolovci in korajžni pionirji. V tem morda tiči tudi skrivnost bajnega napredka in razmaha ameriških držav. Podjetnost je še danes najboljši dokaz za pravega Američana in prav tako s tem združena brezobzirnost. Zato je tudi marsikaj nam Evropecem popolnoma nerazumljivo, čeprav je za Američane vsakdanjost.

Zgoraj: Ameriške demonstracije so včasih tudi brez gnilih jajc. Tako demonstrirata dve zastopnici brezposelnih umetnikov pred vladnim poslopjem na ta način, da hodita v sodih, ki so opremljeni s kričečimi naslovi. Sedajle pravzaprav počivata in najbrž po ženski navadi malo obirata.

Spodaj: Ta je pa res čisto ameriška! Ljudska šola v Brooklinu v državi New York je pred kratkim odprla za šolsko mladino izposojevalnico igrac, slično kakor imamo pri nas šolske knjižnice. Otroci si lahko izbirajo igrace po mili volji, izposojnina pa se določa po „vzgojni vrednosti“ igrac.

Zgoraj: Na najrazličnejše tekme hodijo tudi Američani radi. Pravzaprav se vozijo in je na dirkališčih treba vedno pripraviti več prostora za avtomobile kakor pa za gledalce. Zanimivo je, da se Američani vozijo le v zaprtih avtomobilih in da ima 97% lastnikov avtomobilov le avtomobile ameriških znamk.

Spodaj: Gasilska vaja v newyorškem pristanišču. Sodeluje 29 gasilskih parnikov, ki brizgajo pravi slap vode 50 m visoko, pri čemer morejo vreči v eni sami minuti 100.000 litrov vode v zrak. In vendar vsa ta velikanska povodenj pred ogromnimi nebotičniki izgleda kaj klavrna.

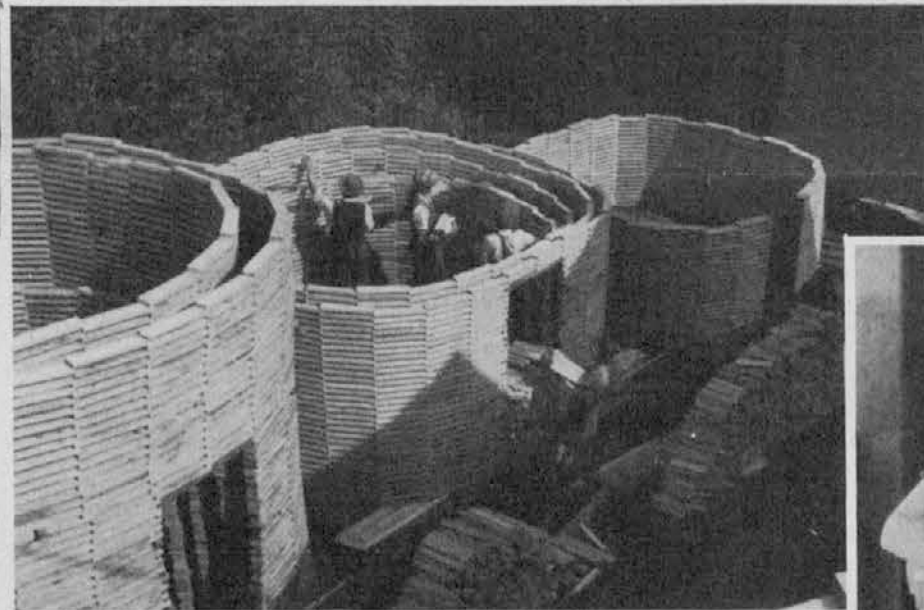
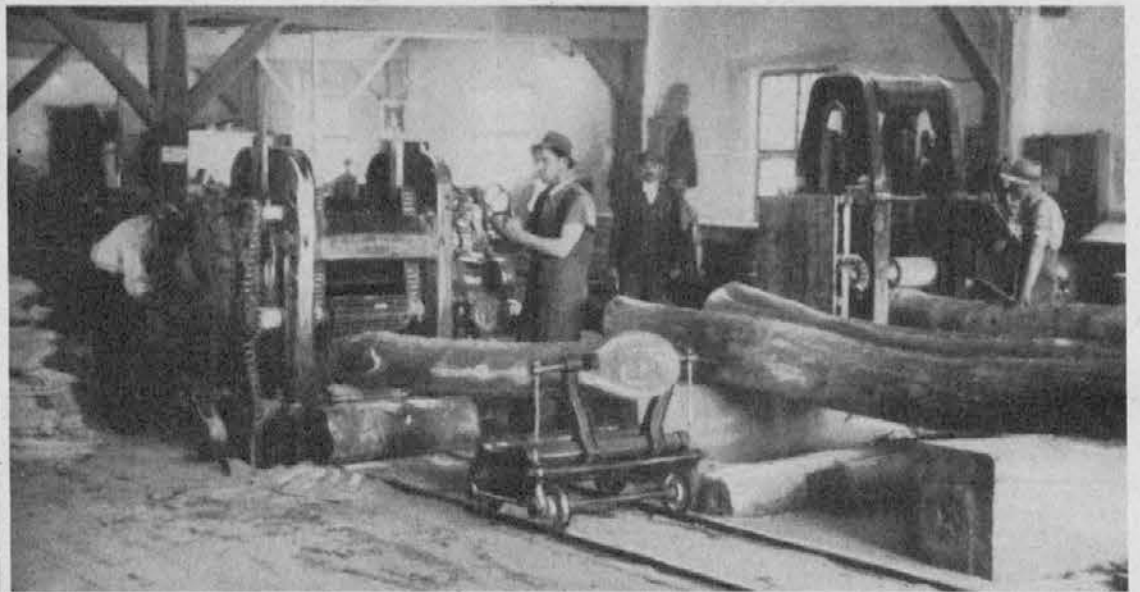
Spodaj: Že newyorški nebotičniki dokazujejo, kako ljubijo Američani velike dimenzije. Zato so v južni Dakoti začeli izdelovati velikanski narodni spomenik, ki ga klešejo kar iz vrha gore. Izdelali bodo glave treh slavnih predsednikov Združenih držav. Od leve na desno: Washington, Jefferson in Lincoln.

Od hrastovega hloda

Nihče se ne zaveda, ko stopa po gladkih parketnih tleh, koliko dela in truda je vložena v bleščeče se deske, ki so danes vsaj v mestih že najbolj običajna vrsta poda. Sicer morda ve, da uporabljamo poleg hrastovega parketa še cenejši parket iz bukovega lesa, morda ve tudi, da je parket presneto drag, saj stane položen kvadratni meter hrastovega parketnega poda okrog 60 Din, in ogorčeno zabavlja, kako presneto drage so te deščice, ki jih na debelo in skoraj avtomatično izdelujejo stroji. Pa je že tako, da so tudi najenostavnejše stvari večinoma plod precejšnjega truda in dela. Šele tisti, ki se z izdelavo bavi, bo spoznal vse težave izdelovanja.

Na levi: Na razsežnem dvorišču tovarne Remec & Co. čakajo veliki kupi hrastovih hlobov — med njimi so nekateri pravi orjaki — na to, da jih predelajo v parketne deščice.

Zgoraj: Polnojarmeniki z veliko naglico režejo hlobo v deske.

Spodaj: Vsako deščico je treba skoraj nešteto krat prizdigniti in preložiti.

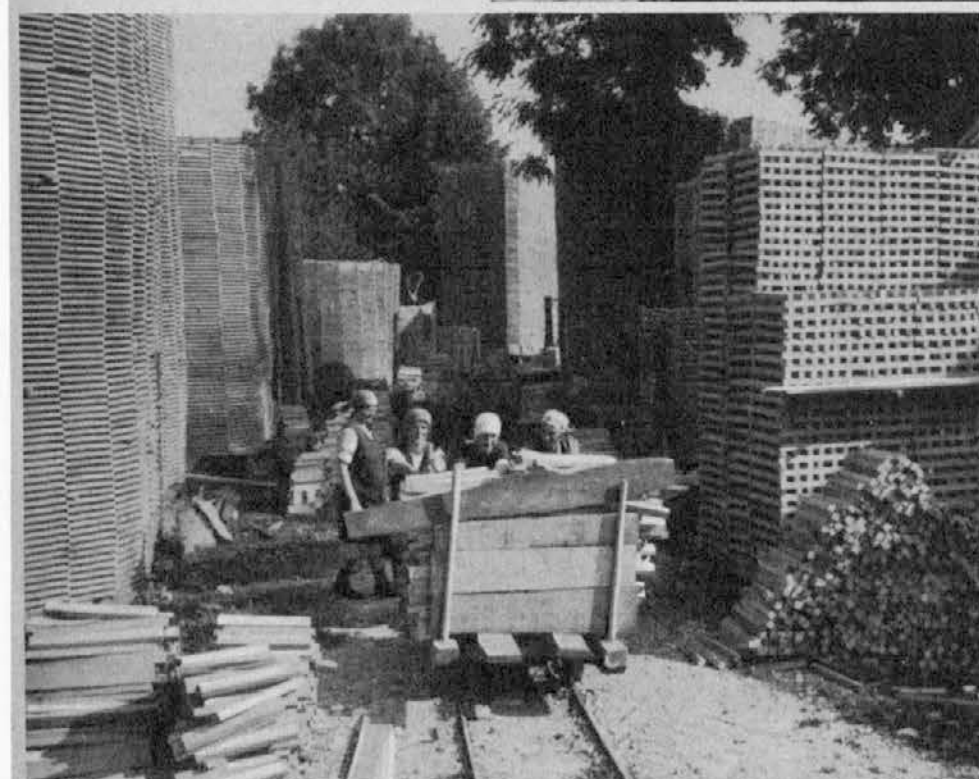
Zgoraj: Na številnih žagah in cirkularkah razžagavajo hrastove deske na kose, ki so nekoliko večji, kakor bodo to kasneje iz njih izdelane parketne deščice.

Na desni: Razžagane in nepresušene deščice zlagajo v velike stolpe, kjer se na zraku polagoma posuše.

Spodaj: Z vozički, ki tečejo na industrijskih tirih, dovažajo od žag narezane kose med visoke stolpe, kjer jih pridne roke lepo zlagajo kakor domine.

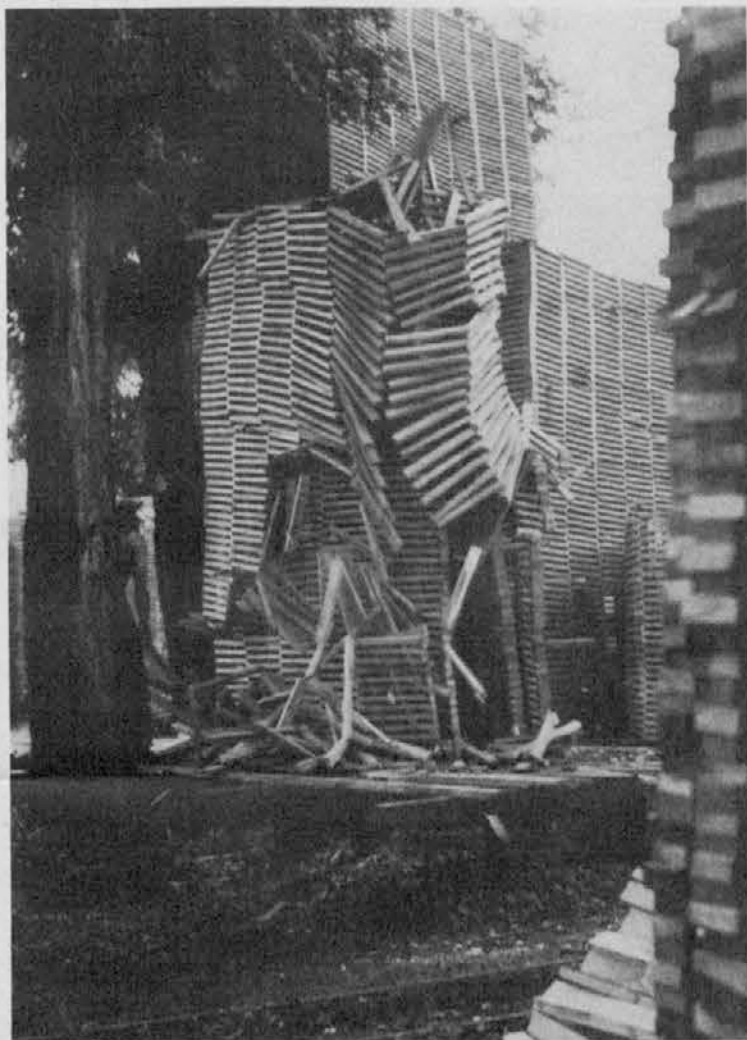
Spodaj: Najprej zlagajo delavci zunanji široki obod, nato pa nadaljujejo z zlaganjem ožjih krogov v notranjosti.

do parketne deščice

Z objavljenimi slikami skušamo pokazati razmeroma dolgo pot, ki je potrebna, da se hrastov hloed spremeni v parketne deščice. Postopek je zanimiv tudi zaradi tega, ker je parketna industrija v Sloveniji že lepo razvita in predstavlja še vedno donosno panogo slovenske lesne industrije. **Tovarna Remec-Co.** v Duplici pri Kamniku, ki izdelava letno okrog 40.000 kvadratnih metrov parketnih deščic, in je znana zlasti po svojem prvovrstnem upognjenem pohištvu in furnirjih, je bila tako ljubezniva, da nam je dovolila napraviti posnetke o zamudnem izdelovanju tega tako enostavnega lesnega izdelka, za kar se ji najlepše zahvaljujemo.

Spodaj: Visoke stolpe, ki imajo celo vhode, po katerih je mogoče priti v njihovo notranjost, podirajo, potem ko so deske izsušene, tako, da potegnejo iz stolpa nekaj deščic.

Zgoraj: S kupa odnašajo delavke presušene deščice na vozičke, katere zapeljejo v strojnico, kjer jih obdelavajo naprej.

Spodaj: Izdelane in izbrane parketne deščice povezavajo v pakete, ki so označeni tudi po kakovosti.

Zgoraj: V tovarni Remec-Co. povzročijo posamezni obdelovalni stroji na deščicah le malo spremembe in zato mora vsaka deščica kljub enostavnosti najmanj skozi tri stroje. Delavka vlaga deščico v stroj, ki zarezava le kratke prečne zareze.

Zgoraj: Povezani zavojčki parketnih deščic romajo v skladišče, od koder jih razpošiljajo na vse strani.

Na levi: Na posebnem stroju obdelujejo delavci radi žaganja hrapavo površino deščic, tako da postanejo primerne za nadaljnjo obdelavo.

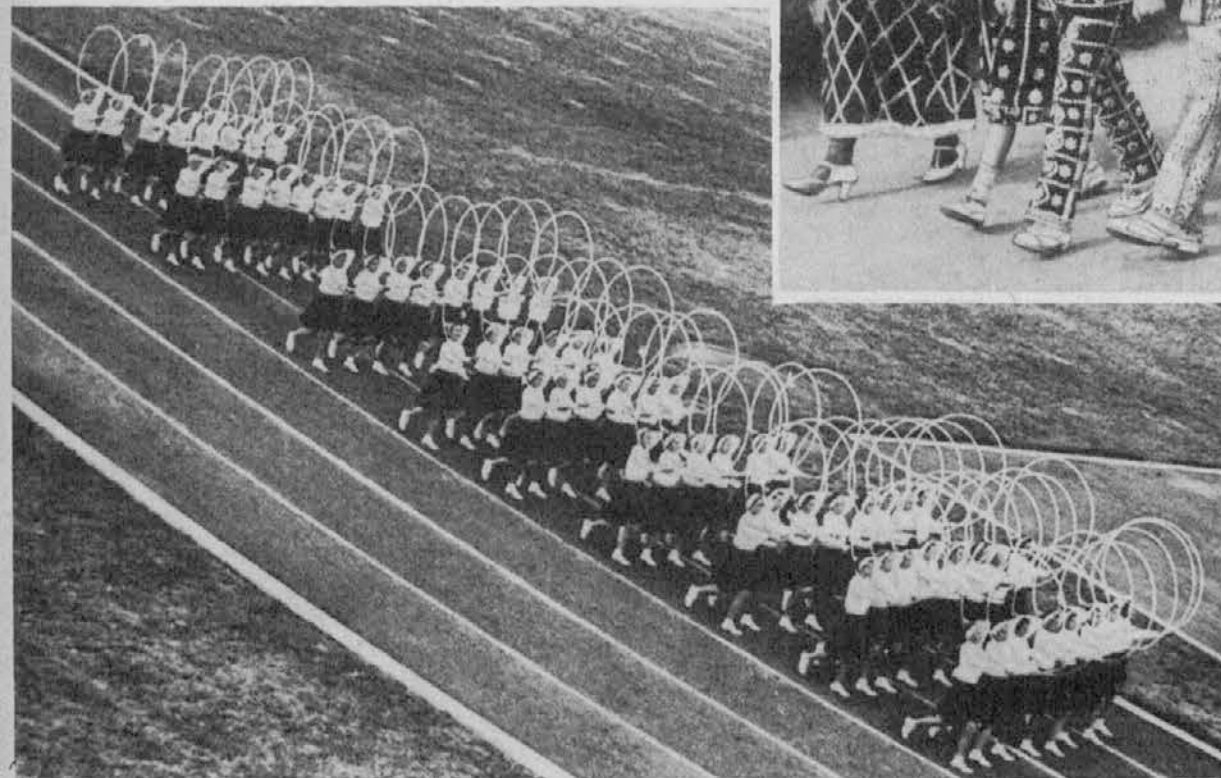
(Vse foto H. J.)

Na desni: Konjske dirke v Epsomu na Angleškem se navadno deležne velikanskega obiska. Ne glede na to, da se jih redno vsako leto udeležuje angleška kraljevska družina in seveda najvišji krogi angleške družbe, prihajajo na to tekmo gledalci iz vseh slojev. V taki obleki, ki jo na gosto posejana z gumbi iz biserne matice, je prišla na tekmo družina znanega londonskega kočijaža, ki si je priborila naslov „londonska kraljevska družina“.

Spodaj: V Orvietu v Italiji so pred nedavnim nastopile dijakinje visoke šole za telesno vzgojo z učinkovitimi vajami, pri katerih so vadile mesto z običajnimi palicami z lahkimi lesenimi obroči.

Spodaj: Nikjer drugje na svetu ne praznujejo porok na tako različne načine kakor v Ameriki. Ko se je pred kratkim poročil v Kanadi lastnik velikih parnih žag, so mu priredili številni delavci od cerkve do doma svojevrsten špalir. Nad obema poročencema so držali delavci prekrizane kralke žage, tako da sta poročenca šla vso pot pod samimi žagami.

Na levi: V sodobnem sportu se vedno bolj uveljavlja telovadno kolo, ki je izredno primerno orodje za gimnastične vaje. S pridno vajo je mogoče dobiti na kolesu precejšnje spretnosti, ki so že bolj podobne akrobacijam kakor pa telovadbi.

Spodaj: Amerika je dobila modernega Diogenesa, ki hoče v razmeroma majhnem sodu, ki ga je opremil le za silo, prejadrti Atlantski ocean.

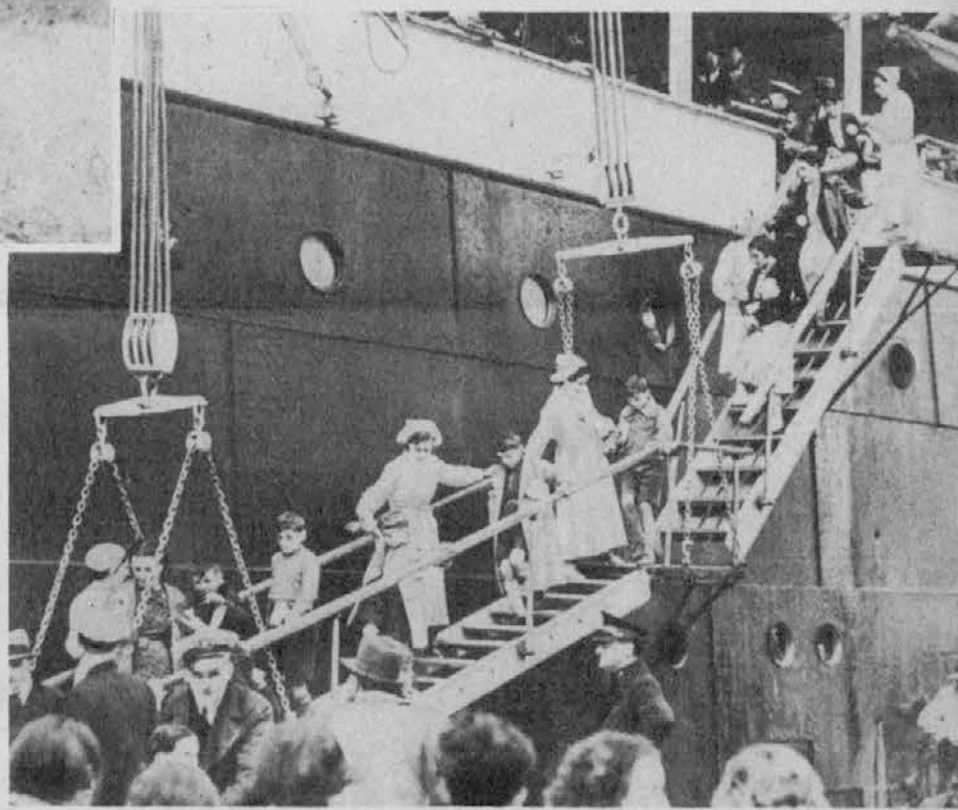
Vojna v Španiji divja dalje

Na desni: Medtem ko se pogovarjajo evropske velesile o zapori španskih meja, divja vojska v Španiji vedno bolj hudo. Železni obroč se stiska vedno ožje okrog baskiške prestolice Bilbao in velesile so izposlovale vsaj to, da so mogli rešiti otroke pred grozotami vojne. 4000 otrok iz Bilbao so prepeljale angleške ladje v Anglijo, kjer so jih nastanili po sirotlišnicah in sličnih zavodih, kjer se sedaj daleč od vojnih grozot uče angleščine. Angleži sočustvujejo z malčki in se jim radi tega še nikdar ni godilo tako dobro, kakor sedaj. - Spodaj: Žalosten prizor z bojišča. Tudi poljskemu orodju in vozovom ne prizanesejo granate. Ko bo morije konec, ne bo ne orodja ne ljudi, ki bi obdelovali opustošeno zemljo.

Spodaj: Ko so prvi parniki začeli izkrcavati v Londonu iz Bilbaa prepeljane otroke, jih je sprejela velika množica radovednežev, ki je prišla gledat, kako izgledajo revčki, ki so brez staršev morali zapustiti domovino. Sestre Rdečega križa, ki so spremljale otroke na ladjah, so odpravile mladež v zavetišča.

Spodaj: Za Američane je Lindbergh še vedno največji junak in v proslavo desetletnice njegovega poleta čez ocean so postavili 20. maja spominsko ploščo. Ploščo so zasadili prav na mestu, kjer je pred desetimi leti odletel Lindbergh.

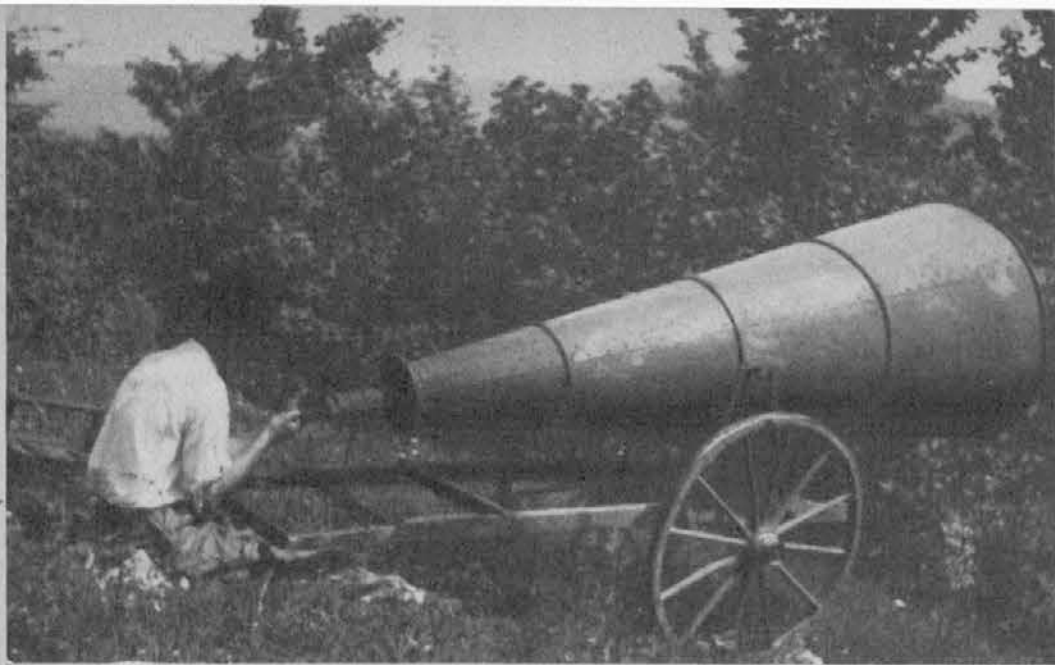

Na desni: Počitnice se bližajo in z njimi veliko veselje ne le učencev, ampak tudi učiteljev. Povsod po svetu je zadnji dan šole največji praznik mladine in kdo bi jim zameril, če se z vikom in krikom zakade iz šole v počitnice. Človek se tudi ne bi čudil, če bi učitelji storili isto.

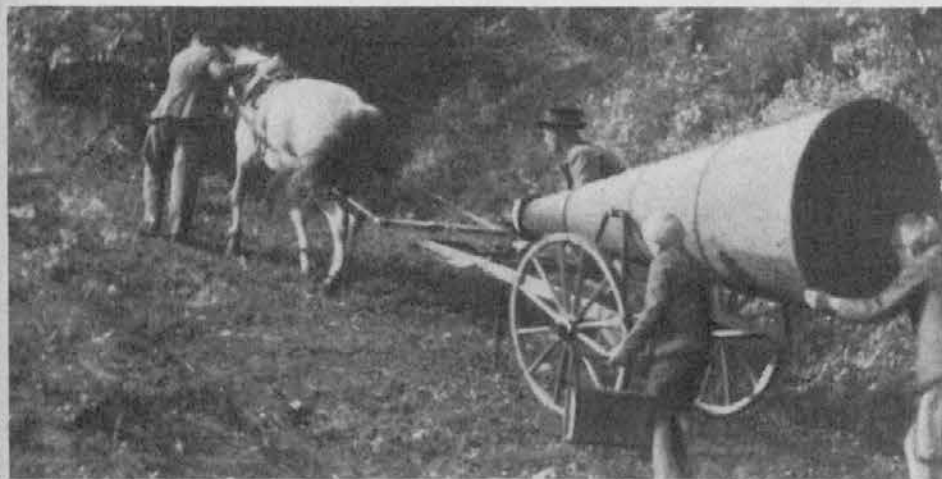

Na levi: Vsa Slovenija je veličastno proslavila dvajsellelni jubilej majniške deklaracije. Povsod so se potrudili prebivalci, kako bi na čim lepši način proslavili ta dan. Ponekod so bile proslave morda bolj skromne, a kljub temu pristrčne in lepe, drugod pa so se spet postavili na vse načine. Prav posebno so se odrezali v Rajhenburgu, kjer so ob proslavi streljali tudi s topičem, takozvanim rajhenburškim kanonom, ki ga sicer rabijo ob cerkvenih slovesnostih. Top je bil svojčas namenjen za streljanje proti toči. (Foto M. Žmavec.)

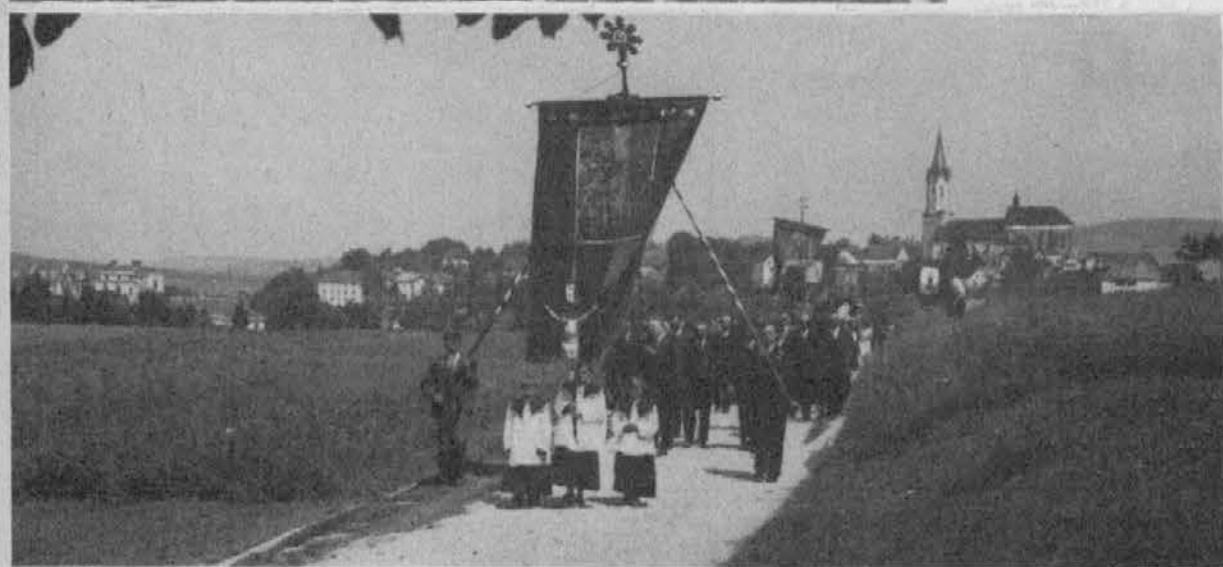
Spodaj: Ob strelu je vedno zadonel mogočen pok, ki je odmeval daleč po rajhenburški okolici, dim pa se je le počasi vil iz velikega lijaka. (Foto M. Žmavec.)

Spodaj: Ker je top dokaj težak, so ga morali s konjem prepeljati na grič, s katerega so vrli Rajhenburžani priredili slovesno kanonado. (Foto M. Žmavec.)

Na desni: Preteklo soboto je odprl pomladanski velesejem trgovinski minister dr. Vrbanič (X) ki si je to našo gospodarsko in propagandno ustanovo tudi temeljito ogledal. (Foto H. J.)

Zgoraj: Zadnjo nedeljo v maju je imel tudi Šmihel pri Novem mestu procesijo sv. Rešnjega Telesa, ki je prav gotovo ena izmed najlepših procesij pri nas. Saj ne glede na skrbno pripravo, ki je nemala zasluga redovnic, ki so že obhajale svoj zlati jubilej, daje pokrajina sama procesiji nadvse veličastno obeležje. (Foto dr. C. Ažman.)

Na desni: V sredo zjutraj se je pod vodstvom lastnika izletniške pisarne g. Leona Zakrajška pripeljala v Ljubljano v letošnjem letu prva skupina ameriških Slovencev, ki so jih Ljubljančani na kolodvoru prav pristrčno sprejeli. Tudi mi jim želimo prijeten oddih v stari domovini! (Foto M. Pfeifer.)

